

Sõit kaarti mööda allapoole

Töölisi on uue liini rajamisel ametis ju palju. Krasnodari ja Tuapse vahel peavad rongid hakkama liikuma 1972. aastal.

Teiseks uueks ühendusteeks Musta mere rannikuga kujuneb pooleliolev maantee Krasnodar—Dzubağa. Jällegi on maadlemist mägedega. Mäed lastakse õhku. Uue tee esimesed kilomeetrid on juba saanud asfaltkatte.

Eestlasi Krasnodaris ei kohanud. Pole aga kahtlust, et neid niisuguses suures linnas leidub. Krasnodari Ajaloomuuseumis oli teiste Suure Isamaasõja sangarite hulgas väljas ka ühe nooremseersandi pagunitega neiu pill. Allkiri teatas, et tegemist on eestlanna Lilja Vilksiga. Ta õppis Krasnodari 28. Keskkoolis, 1943. aastal läks rindele ja võitles snaiiperina Tütarlaps hävitas 49 vaenlase sõdurit ja ohvitseri.

Muuseumis sai põhjaliku pildi

Suure Isamaasõja sündmustest Kubanimaal ja partisanisalkade tegevusest. Välja on pandud rohkesti fotosid, relvi, mundreid, aumärke ja palju muud. Terve vitriini võtsid enda alla fašistidelt saadud relvad.

Suure Isamaasõja esimesel aastal läks Krasnodarist tegev- väkke ning laevastikku 40 000 inimest, neist 2700 kommunisti ja üle 5000 kommunistliku noore. Linna ettevõtetes hakati valmistama relvi ja laskemoona. Elanikud korjasid raha tankikolonni ehitamiseks.

1942. aasta suvel hakkasid fašistid arendama pealetungi Põhja-Kaukaasia suunas. Juuli lõpus jõudsid vaenlase väed Krasnodari kraai piiridesse. Ähvardas Kubanimaat vallutamise oht. Hakati tagalasse evakueerima ettevõtete sissesedeid, asutusi ja haiglaid. Hitlerlaste lennukid pommitas raudteed, linna elamu- ja tööstusrajoone.

6. augustil alustas hitlerlaste esimene tankiarmee pealetungi Armaviri ja Maikopi suunas. Vaenlase 17. armee (7 jalaväediviisi ja 1 motoriseeritud diviisi) võttis rünnakusihiks Krasnodari. Linna kaitsesid 56. armee väeosad kindralmajor A. Rõžovi juhtimisel ja rahvakaitsesalgad. Positsioonid olid nõrgalt kindlustatud. Suurtükke oli vaid 93 ning miinipildujaid 203. Laskemoona ei jätkunud. Kaitsjaid toetas Aasovi flotilli laevade grupp, kuhu kuulusid üks suurtükipaat, 4 soomuskaatrit ja 22 valvekaatrit. Kuid vaenlasel oli suur ülekaal elavjõus ja tehnikas. Linnas lõhkesid mürsud ja pommid. Krasnodar põles.

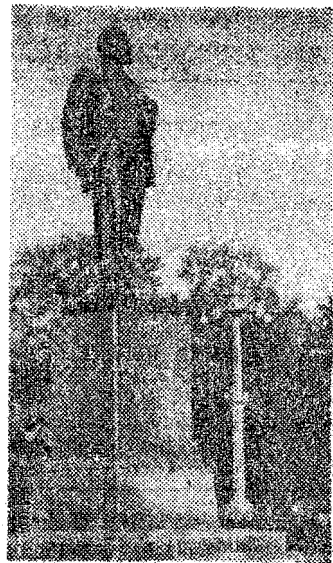
Üks tänavaid kannab Stepan Pereveri nime. See mees oli 1195. suurtükiväepolgu teise diviisiooni võitleja. Ta jäi tankitõrjekahuri meeskonnast ginsan-ellu, kuid ei taanenud. Tankitõrjekahur asus Kasarmu

põiktänavas. Täpse tulega lõi ta mitmel korral tagasi vaenlase jalaväe rünnakud, hävitas ühe miinipilduja ja tanki. Vapper võitleja langes mürsukillust tabatuna.

Huvitav on see, et üks sellest lahingust osa võtnud ja hiljem vangid andnud Saksa tankist külastas mõned aastad tagasi Nõukogude Liitu. Ta lausus: «Ma olen näinud elus palju tugevaid ja vapraid inimesi, ent tänase päevani kummardan ma selle Vene suurtükiväelase mehisuse ees.»

10. augustil tungisid vaenlase diviisid Krasnodari.

1967. aastal ilmus Nõukogude Liidu marssali A. Gretško raamat «Võitlus Kaukaasia pärast». Ta kirjutab: «Paškovi piirkonnas puhkesid ägedad lahingud. Eriti vapralt võitlesid 30. Punalipulise Irkutski Laskurdiviisi väed polkovnik B. Aršintsevi juhtimisel. Tundes suurt puudust laske- moonast, olles pooleldi ümber piiratud, lõi diviis tagasi kõik vaenlase katsed Paškovi üle-

KRASNODAR. V. I. Lenini mälestussammas.

pääsu vallutamiseks. Vaenlane oli sunnitud tõendavalt lahingusse paiskama jalaväepolgu, ratsaväeskudroni ja 50 tanki. (Järgneb)